

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till landskapslag
angående ändring av landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland.

I rikets förordning om vägtrafik infördes år 1970 en bestämmelse om att trafikministeriet har rätt att ålägga förare av motorfordon, motordrivna anordningar och släpfordon att vid körning utanför tät bebyggt område använda närljus eller fjärrljus också under sådana tid då de särskilda förhållandena icke skulle kräva detta. Trafikministeriet har utnyttjat sig av denna fullmakt genom att t.ex. i år föreskriva att vid färd med nämnda fordon "skall under tiden mellan den 1 september 1973 och den 31 mars 1974, nämnda dagar medräknade, vid körning utanför tätbebyggt område även annars än under de i förordningen om vägtrafik särskilt nämnda förhållandena användas närljus". Motsvarande bestämmelser har tidigare utfärdats för tiden 1.10. 1970 - 31.3. 1971, 1.10. 1971 - 31.3. 1972 och 1.11. 1972 - 1.3. 1973.

Avsikten med att påbjuda användning av närljus även i dagsljus är att man hoppas kunna minska trafikolyckornas antal. Man kan nämligen fastslå att en bil som har belysningen påkopplad observeras snabbare och att de även är lättare att bedöma hastigheten på ett sådant fordon än på ett fordon som kör utan belysning. Under vintermånaderna står solen lågt och förorsakar skarpa kontraster och bländning. Under sådana förhållanden kan en bil som kör medsols och har belysningen påkopplad observeras betydligt lättare än en bil som kör utan belysning. Ytterligare kan framhållas att erfarenheterna av ifrågavarande bestämmelser i riket liksom även av motsvarande bestämmelser på andra håll, t.ex. i USA, är positiva. Landskapsstyrelsen föreslår därför att 20 § 1 mom. landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland ändras så, att landskapsstyrelsen får rätt att för viss tid bestämma att motorfordon utanför tät bebyggt område skall framföras med belysningen påkopplad.

Den 18 april 1962 beslöt landskapsstyrelsen första gången med stöd av 23 § vägtrafiklagen om allmän hastighetsbegränsning på 90 kilometer i timmen för motorfordon. En ändring av nämnda paragraf den 12 april 1962 (18/62) hade givit landskapsstyrelsen denna rätt.

Enligt beslutet gällde hastighetsbegränsningen för tiden från och med den 16 juni till och med den 19 augusti 1962. Detta beslut har sedan årligen upprepats och hastighetsbegränsningen har i regel gällt under juni, juli och augusti månader. Då beslut om allmän hastighetsbegränsning första gången fattades, medgav 23 § vägtrafiklagen landskapsstyrelsen rätt att endast för tre månader under året besluta om minst 90 km/h hastighetsbegränsning för motorfordon. I samband med ändring av vägtrafiklagen den 20 april 1971 (16/71) slopades dock denna begränsning i 23 paragrafens 3 mom., där det nu stadgas att "landskapsstyrelsen må för viss tid utfärda bestämmelser om allmän hastighetsbegränsning om minst 90 km/h...". Landskapsstyrelsen har också använt sig av denna utvidgade rätt. Så har landskapsstyrelsen t.ex. i år beslutat om allmän hastighetsbegränsning på 90 km/h dels för tiden från och med den 25 maj till och med den 3 september och dels från och med den 4 september till och med den 31 december.

I stora utskottets betänkande nr 17/1970-71 med anledning av landskapsstyrelsens framställning nr 37/1970 om ändring av landskapslagen om vägtrafik föreslogs "att Landstinget måtte hos landskapsstyrelsen hemställa om att denna allsidigt ville utreda frågeställningarna kring införandet av en permanent hastighetsbegränsning för motorfordon i landskapet samt att till Landstinget inkomma med av utredningen påkallat lagförslag". Förslaget antogs av landstinget.

Landskapsstyrelsen gav uppdraget vidare åt trafiklagskommittén som avgav sitt betänkande den 7 mars detta år. Kommittén föreslår att i landskapet skulle införas en permanent allmän hastighetsbegränsning på 70 km/h, dock så att på vissa vägar, huvudvägarna nr 1-4, skulle tillåtas 90 km/h. Betänkandet har sänts för utlåtande till olika organisationer. Av dessa har Mariehamns Åkeriförening och Ålands Yrkesbilägareförening ställt sig negativa till förslaget vad gäller 70 km/h begränsningen. Från dessa organisationers sida har man framhållit att den allmänna hastighetsbegränsningen bör sättas till 90 km/h. Ålands distrikt av Finlands Automobilförbund och landskapets trafiksäkerhetsnämnd har omfattat kommitténs förslag.

I riket gavs trafikministeriet genom förordningen den 30 mars 1973 angående ändring av förordningen om vägtrafik (FFS 287/73) fullmakt "att för viss tid utfärda bestämmelser angående allmän hastighetsbegränsning på vissa vägar, inom visst område eller i hela landet". Ministeriet har också utnyttjat denna fullmakt genom att fastställa 60, 80, 100 och 120 km/h hastighetsbegränsningar. Den allmännast förekommande begränsningen är 100 km/h. På motorvägarna gäller fri hastighet.

-3-

I Sverige gäller som allmän hastighetsbegränsning 70 km/h. Härom stadgas i 65 § vägtrafikkungörelsen följande: "Utom tätbebyggt område får fordon ej föras med högre hastighet än 70 kilometer i timmen (bushastighet). - Statens trafiksäkerhetsverk får dock besluta att högsta tillåtna hastighet skall vara 90 eller 110 kilometer i timmen eller, på motorväg, 90, 110 eller 130 kilometer i timmen."

Av det sagda har framgått att allmän hastighetsbegränsning numera direkt är lagfäst i Sverige medan man i riket givit trafikministeriet fullmakt att fastställa hastighetsbegränsningar.

För landskapets del finner landskapsstyrelsen tiden vara inne att införa en permanent allmän hastighetsbegränsning. Nackdelarna med en allmän hastighetsbegränsning, såsom mindre tidsförluster och begränsad frihet för förarna, väger icke så tungt som fördelarna, såsom förbättrad trafiksäkerhet och smidigare trafik. Landskapsstyrelsen föreslår därför införande av en allmän hastighetsbegränsning på 90 km/h. Med beaktande av landskapets vägförhållanden kan denna hastighet anses vara en lämplig högsta gräns.

Landskapsstyrelsen har övervägt att följa trafiklagskommitténs rekommendation och sätta den generella hastighetsbegränsningen till 70 km/h. Denna hastighet är tillräcklig för en stor del av vårt vägnät. Landskapsstyrelsen har dock icke funnit det ändamålsenligt att nu följa trafiklagskommitténs rekommendationer. Detta följer dels av rent praktiska orsaker. En hastighetsbegränsning på 70 km/h skulle förutsätta undantag för huvudvägarna där 90 km/h skulle tillåtas. Detta system skulle medföra att trafikmärken borde sättas upp vid alla avtagsvägar från huvudvägarna, vilket skulle innebära ungefär 300 trafikmärken till en kostnad av omkring 40.000 mark. Vidare har landskapsstyrelsen beaktat de positiva erfarenheterna av de årliga begränsningarna till 90 km/h.

Förutom införande av den allmänna hastighetsbegränsningen på 90 km/h föreslås även 23 § 3 mom. vägtrafiklagen ändrat så, att landskapsstyrelsen har rätt att utfärda bestämmelser om allmän hastighetsbegränsning för vissa vägar eller inom visst område. **Bestämmelser** om sådana begränsningar skulle alltid innebära en avvikelse nedåt från den allmänna hastighetsbegränsningen på 90 km/h. Härigenom skulle möjliggöras, att landskapsstyrelsen t.ex. för en skärgårdskommuns del fattade beslut om att motorfordon där icke får framföras med högre hastighet än exempelvis 70 km/h.

Enligt 35 § vägtrafiklagen har landskapsstyrelsen för landsbygdens del och magistraten för Mariehamns del rätt att där de lokala förhållandena sådant påkallar på viss väg, vägdel eller område bl.a. begränsa fordons största tillåtna hastighet, axeltryck och vikt. Då det nu i riket föreslås att magistraterna skall upphöra med sin verksamhet finner landskapsstyrelsen det vara ändamålsenligt att överföra nämnda befogenheter, vad gäller Mariehamn, från magistraten till landskapsstyrelsen. Denna överföring kan även motiveras med att landskapet är väghållare för utfartsvägarna från Mariehamn. Då dessa utfartsvägar i allmänhet är de enda sträckor där avvikelser från 50 km/h begränsningen förekommer i Mariehamn, finner landskapsstyrelsen det lämpligt att den som väghållare även där skulle fastställa hastighetsbegränsningarna. Magistraten har hörts och har ingenting att invända mot den föreslagna reformen.

Landskapsstyrelsen har i denna framställning frångått regeln att vid ändring av lag hålla fast vid gamla språkformer såsom t.ex. pluralform av verb, ehuru det är fråga om ändring av en lag i vilken dylika språkformer användes vid dess stiftande. Denna ändrade regel har rekommenderats vid ett möte mellan ordförande och sekreterare i landstingets utskott samt företrädare för landskapsstyrelsen.

Med hänvisning till det anförda förelägges Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland.

I enlighet med Landstingets beslut upphäves 35 § 3 mom. landskapslagen den 10 april 1958 om vägtrafik i landskapet Åland (8/58) samt ändras 20 § 1 mom., 23 § 1 och 3 mom. samt 35 § 1 mom., av dessa lagrum 20 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 15 april 1966 (4/66), 23 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag och delvis ändrat i landskapslagen den 10 januari 1969 (47/68) samt 23 § 3 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 20 april 1971 (16/71), såsom följer:

20 §.

I mörker eller skymning eller när sikten på grund av dimma, regn eller snöfall eller av annan sådan orsak är begränsad samt utanför tät bebyggt område även under annan, av landskapsstyrelsen särskilt bestämd tid, skall vid framförande av motorfordon, motordrivna anord-

ningar och släpfordon användas särskilt föreskrivna när- eller fjärrljus och tillses, att föreskrivna reflexanordningar är rena och även eljest funktionsdugliga. Parkeringsljus får vid körning i dimma eller regn eller under motsvarande förhållanden icke användas i stället för närljus, ej heller under mörker eller skymning på annan plats än inom tätt bebyggt område, där belysningen är tillräcklig.

23 §.

Motorfordons högsta tillåtna hastighet är, om icke av denna paragrafs 3 mom. eller av 35 § annat följer, 90 km/h, dock så att högsta tillåtna hastighet är

70 km/h för buss och specialbil, med eller utan släpvagn, för personbil och paketbil med släpvagn samt för lastbil utan släpvagn eller med bromsförsedd släpvagn;

50 km/h för lastbil med släpvagn, som icke är försedd med bromsar, och för motorcykel med släpvagn samt för fordon, som bogserar annat fordon, om icke lägre hastighet är föreskriven för dragfordonet;

40 km/h för moped;

30 km/h för traktor och motorredskap med eller utan släpvagn; samt

20 km/h för fordon eller fordonskombination, försedd med band av järn eller hjul av annat slag än luftringar.

Landskapsstyrelsen får för vissa vägar eller för visst område besluta, att högsta tillåtna hastighet där skall vara lägre än 90 km/h.

35 §.

Där de lokala förhållandena sådant påkallar, äger landskapsstyrelsen rätt att

a) på viss väg, vägdel eller område begränsa fordons högsta tillåtna hastighet, axeltryck och vikt ävensom användningen av släpfordon; och

b) utfärda närmare bestämmelser därom, i vilken ordning fordon får överskrida färjled eller bro med beaktande av föreskrifterna i 8 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1974.

Mariehamn, den 22 november 1973.

På landskapsstyrelsens vägnar:

L. t. r. å d

Alarik Häggblom

Lagberedningssekreterare

Ulf Andersson.